

Poština plačana v gotovini.

27

SLOVENSKI
ČEBELAR

Glasiło Čebelarskega
društva za Slovenijo

1924

Številka 10.

Gniloba čebelne zalege (Dalje)	149	Izboljšujmo čebelno pašo!	158
Kako se mi je obneslo prezimovanje v medišču	151	Opazovalne postaje	159
Bodimo pravični!	153	Društvene vesti	161
Ne pretiravajmo!	154	Vprašanja in odgovori	162
Mokrota v A-Ž. panjih pozimi	156	Vesti iz podružnic	163
		Drobiž	164

Glavna pravila dobrega čebelarstva.
Stara čebelarska knjiga župnika Jonkeja iz l. 1836. ima nekatera zelo modra navodila za uspešno čebelarstvo. Ta pravila tudi danes niso izgubila svoje veljave. Glase se:

1. Prezimi čebele tako, da jim ne bo premrzlo ne pretoplo, potem ti bodo malo povžile in večinoma ostale žive.

2. Spomladi jih ohrani, kakor dolgo moreš, v zimskem miru, da ne bodo prekmalu izletavale in pomrle v snegu.

3. Spomladi jih varuj mraza, ker tedaj potrebujejo mnogo toplote zaradi zalege. Zasenči jim žrela ne le zvečer, ampak tudi po dnevi, ako je mrzlo in vetrovno vreme.

4. Skrbi za močne čebelne družine. Boljše je, da imajo malo preveliko nego premajhno stanovanje, ker ena močna čebelna družina več koristi nego tri srednje in več slabičev. Pri čebelni družini, ki ima 30.000 čebel jih lahko na pašo odletava 18.000 in drugih 12.000 opravlja doma svoje delo. Ako pa ima čebelna družina le 15.000 čebel, jih more izletavati le 5000, drugih 10.000 pa mora ostati doma zaradi toplote.

5. Ne vzemi medu čebelam, ako ga ni preveč, pred pravim časom, to je pred cvetjem sadnega drevja in jim pusti raje preveč nego premalo, da ne izgube srčnosti in pridnosti.

6. Nikoli ne pusti čebel stradati! V sili jim pokladaj, potem se ti bodo v vsakem kraju obnesle in tudi v slabih letinah nekaj nabrale.

7. Kdor ima rajši močne in dobre čebelne družine, nego mnogo panjev slabičev, naj slabiče združuje ali jih prideva močnejšim.

8. Ako v kakem kraju paša preneha, prepelji jih v pašo drugam, kar je sicer precej težko, toda izplača se pa le. Ob ajdovi paši, ako je vreme ugodno, naberejo čebele v enem mesecu, navadno od 10. avg. do 10. sept., več nego sicer celo leto.

9. Pri čebelarstvu se ogibaj vsakega umetničenja; pusti, da se čebele razvijajo naravno; ti jih pa samo podpiraj in po potrebi jim pokladaj, pa se ti bodo boljše obnesle, nego če bi jih še tako umetno gojil.

10. V čebelnjaku ne imej več nego 40 čeb. družin, ker več na enem kraju ne prinese koristi.

11. V dobrih letinah si prihrani dovolj medu za poznejše potrebe. Hrani pa med skrbno. Pazi, da ne pride v med kaj od kruha ali moke, ker se tako rad skisa in ni za čebele. Pri pitanju primešaj le četrti ali peti del čiste vode in nič drugega.

12. Le v skrajni sili smeš rabiti za pitanje — razun medu — kaj drugega, ker to škoduje zalegi. Ako nimaš medu, raje skrči število čeb. družin, ker več ti bodo koristile te, kot še tako veliko število slabih in bolehnih.

13. Okrog in blizu čebelnjaka zasadi taka drevesa, da bodo imele čebele na njih cvetju kaj paše.

Baloni s podstavkom

za pitanje iz medišča ali skozi veho za A.-Ž. panje in razne druge sisteme.

Pitanje iz medišča s pomočjo balonov se lahko vrši pozno jeseni ali zgodaj spomladi brez nevarnosti za ropanje. Priporočljivo je zato, ker pridejo čebele najlažje do krme, katero jim postavimo tik nad gnezdo. Pitamo tudi pozimi ako ogrejemo panj z vročim kamenjem ali opeko.

Blagovni oddelek ima na razpolago balone po

nizki ceni	Din 8—
zaprti podstavki	„ 10—
odprti podstavki	„ 8—

GLASILO ČEBELARSKEGA DRUŠTVA ZA SLOVENIJO V LJUBLJANI.
Urejuje M. Humek, višji sadjarski nadzornik v Ljubljani, Tobačna ulica šte. 21.

Letnik XXVII.

Ljubljana, dne 1. oktobra 1924.

Štev. 10.

Gniloba čebelne zalege.

(Dalje.)

B. Ameriška gniloba čebelne zalege.

Ta bolezen, ki je še hujša nego prva, lahko povzroči velikansko škodo, ker jo največkrat opazijo šele tedaj, ko je že zelo napredovala. Vendar ni neozdravljiva. Z energičnim nastopom se lahko ustavi. Ta vrsta gnilobe je pri nas (v Ameriki) manj razširjena nego prva.

V gotovih slučajih je bolje popolnoma uničiti panj nego riskirati zdravljenje, čigar uspeh bi bil dvomljiv, n. pr. če je panj preslab.

V slučajih ameriške gnilobe je zalega skoro vedno že zaprta preden pogine, ker kal ne povzroči smrti pred enim tednom, odkar je ličinka porabila hrano, v kateri se je nahajala. Ako vzamemo, da se okuži dva dni stara ličinka, je lahko, da doseže preobrazbo pred smrtjo, včasih pogine celo v stanju bub. Zato zavzame mrtva zalega podolgasto obliko v celici.

Vzroki bolezni.

Vzroka te bolezni ne moremo pripisati rastlinstvu ali podnebjju pokrajin. Nahaja se v mnogih deželah (v Nemčiji, Belgiji, Avstriji, Novi Zelandiji, Danski, Franciji, Kubi, Združenih državah, Kanadi). Dežele so tako oddaljene druga od druge in tako različne, da

ne moremo iskati vzroka v hrani ali podnebjju. Nobena pasma kultiviranih čebel ni zavarovana proti tej bolezni.

Ličinke matice, trotov in delavk so podvržene tej bolezni. Izvzete so edinole odrasle čebele.

Bolezen povzroča kal, ki se imenuje »Bacillus Larvae«. Bolezen lahko povzročimo na ta način, da pridenemo medu ali sirupu, ki služi kot hrana ličinkam, oni bacil. Ta tvori trose, ki so podobni zrnu. Troši žive prav dolgo in se le težko uničijo bodisi z vročino ali kemičnimi razkuževalnimi sredstvi. Troši pridejo s hrano vred v želodec, kjer skale ter preidejo v kri in v vse dele ličinkinega telesa. Zaradi tega ličinke umrjejo prilično čez en teden odkar so bile okužene. Ličinke, ki so umrle za to boleznijo, imajo v sebi na milijone trosov, od katerih le en sam zadostuje, da priključuje bolezen, če ga zavzije ličinka.

Znaki ameriške gnilobe.

1. Udrti in preluknjani pokrovci. — Ta znamenja pomagajo ogniti se zmedu in možnim napačnim slutnjam. Preiskava enega okoliša z inficirano zalego je dognala, da so pokrovci, pod katerimi so bolne ličinke, nekoliko vdrti — če so ličinke zdrave, so nalahko vzbočeni — barva udrtih pokrovcev je nekoliko temnejša nego onih zdrave zalege in mnogo izmed njih je

prebodeh z drobno luknjico, kar so napravile najbrž čebele, ki so se hotele prepričati o teh nenormalnih razmerah. Izkušen čebelar bo takoj odkril sumljive pokrovce; začetnik pa seveda ne bo imel tako izkušenega očesa, a z veliko skrbjo bo vendar odkril še pravočasno sumljiva znamenja. Če najdeš navedeno znamenje, odstrani pokrovce nekaterih sumljivih celic, da boš mogel priti do gotovih dokazov.

2. Ličinke izgube pravo barvo. — Zdrave ličinke so biserno-bele barve, ličinke, umrle za gnilobo, postanejo temno rjave (kakor kava), skrčijo se, izgube svojo prvotno obliko in leže na spodnji steni celice.

3. Lepljivost bolnih ličink. — Najboljši dokaz boleznij je pa lepljivost ličink. Če pomešamo z zašiljeno žveplenko ali s suho travnato bilko ostanke ličink v celici, ki so poginile za gnilobo, opazimo, da se ta materija prilepi nanjo in da se vleče $\frac{1}{2}$ —2 cm dolgo, kakor slina. To preizkušnjo naj naredi čebelar z ličinkami in če najde kake opisane sumljive znake, naj takoj ukrene vse potrebno, da prepreči razširjenje. Zaradi previdnosti naj pošlje en vzorec zalege na čebelarski odsek.

4. Neprijeten vonj po kleju. — Ta duh se začuti dobro šele tedaj, ko je bolezen že v najhujšem štadiju; redko-kedaj ga opazimo že prej. Čebelar se torej ne sme zanašati na ta vonj, kot sredstvo, da izsledi bolezen, ampak mora proučavati tudi vse druge znake, ki se pojavljajo, da pride boleznij še pravočasno na sled.

5. Posušeni ostanke ameriške gnilobe. — Skoro vedno opazimo zgoraj navedene znake v panjih, kjer se nahajajo okužene čebele. Tam pa, kjer so družine poginile zaradi te boleznij, se ostanke vseh mrtvih ličink v celicah posuše v škrlup, ki se nahaja na spodnji steni celic. Prav lahko opazimo ta škrlup, ki je temne barve; v ta namen držimo satovje proti solncu tako,

da pride svetloba prav do dna celice. Da smo bolj gotovi, naj posebno novinec skrbno nadzorujejo in takoj preiščejo vsak panj, ki so ga zapustile čebele, ali kjer so čebele pomrle. Sumljiv material, ali material, ki je došel iz neznanih virov, je treba desinficirati na ta način, da ga prekuhamo. Če je čebelar dober opazovalec in če dobro pozna zgoraj navedene znake, je vsaka možnost, da bi zamenjal to bolezen z drugimi pojavi, kakor so: prehlajena, izstradana ali pregreta zalega, izključen. V teh treh slučajih niso bile ličinke napadene od te boleznij in so splošno tudi temno sive barve. Tudi ne opazimo v teh slučajih onega pojava, ki smo ga popisali pod točko 3 o lepljivosti bolnih ličink. In če tudi opazimo v teh slučajih nekak duh po kislem, vendar to ni tisti neprijetni vonj po kleju, ki znači ameriško gnilobo.

Kadar najdemo ameriško čebelno gnilobo v kakem panju, moramo takoj njeno širjenje preprečiti, tako, da pustimo le malo čebel naenkrat izletavati. Neprodušno moramo zamazati vse špranje, ki bi se nahajale na panju. (To velja pa seveda samo za slučaj, če bi hoteli panj zdraviti. Op. ured.)

Med iz okuženih panjev je glavni vzrok razširjenja boleznij; če torej pazimo, da se ne jemlje med iz bolnega panja, zadostuje le malo previdnosti, da preprečimo v mnogih slučajih razširjenje boleznij. Sem spada tudi razkuževanje čebelarjevih rok kakor tudi vsega orodja, ki se ga poslužujemo pri preikavi okuženih panjev.

Kolikor je dosedaj znano, se ni še nobena bolna čebelna družina sama ozdravila od te boleznij. Če je okuženje lahko, ji je treba precej dolga doba, da se uniči; a prav gotovo se to zgodi, če ne uporabljamo potrebnih sredstev. Končno pa okuženi panj vedno in neprestano ogroža, (posebno če je bolezen že na višji stopnji) zdrave panje v njegovem okolišu. (Dalje prihodnjič.)

Kako se mi je obneslo prezimovanje v medišču.

A. Lunaček. — Št. Rupert.

Ne poznam ga, vendar sem ga vzljubil, drag prijatelj in tovariš mi je — gospod F. Kosi. Jeli tudi on goji napram meni ista nežna čustva, ga ne vprašam, ker vem, da bi bil odgovor odklonilen. Ne more biti drugačen. Saj on niti slutnje nima o mojej tihi eksistenci, medtem ko poznamo lepoto njegove čebelarske duše vsi braveli »Slov. Čebelarja« po njegovih strokovnih, s prijetno dehtečim cvetkami odičenih člankih. Ljubezen do čebelic nas družijo. Kakor čebelicam medene rožice, tako zaželjena paša so mi njegovi poučni dopisi. In veroval sem jim kakor sv. pisnu, se po njegovih nasvetih ravnal in se nikoli nisem kesal — do zadnje pomladi. In takrat, kakor gospod Kosi, sem se tudi jaz pridušil — ga v tem lahko posnemam — in morda še hujše, morda celo tako krepko in zares kakor gosp. Fridolin Žolna med kranjskimi naborniki v železniškem vozu. Pa se nisem pridušil, kakor gospod Kosi, zato, da ne bi pisal v »Čebelarja«, pač pa zato, ker sem ubogal svojega neznanega prijatelja in polovico čebel prezimil v mediščih.

Ko sem v lanski 9. številki »Slov. Čebelarja« z naslado prečital Kosijevo navodilo za prezimovanje čebel v medišču, sem bil takoj ves vnet za ta način. Kako tudi ne! Skoro polovico satovja zanj lahko shranjujem in obvarujem pred večšami na ta način, sem si mislil. Sicer me večče, ki jim ne prija snaga v mojem čebelnjaku, ne vznemirjajo, ker imam za hranitev satovja zadosti prostora v omarah, kamor se ne more pritihotapiti najmanjša večča, ampak mnogo iztočnih satov mi zanj ne bo treba zopet dajati čebelam, da jih poprej osuše, in, kar mi je najbolj prijalo, sati z obnožino, ki se tako radi spridijo čez zimo, bodo tu v plodišču pod čebel-

nim gnezdrom na varnem, obnožina ostane zdrava, spomladi užitna. In zato sem minulo jesen z veseljem in z veliko nado na uspeh uzimil čebele v medišča. Vendar, hvala sv. Ambrožu, ki nas blagoslavlja s previdnostjo, ne vseh, ampak samo polovico, ker sem hotel videti razliko in dognati, kateri način prezimovanja se bo bolje obnesel.

Vznil sem 10 A.-Ž. panjev, popolnoma enakih. Vsi enako močni, z mladimi, zdravimi plodovitimi maticami, z isto zalogo medu, na enakem mestu, v isti višini. Pet sem jih pustil, kakor ponavadi v plodišču, ostalim petim pa sem v času od 20. do 29. septembra predstavil plodišče v medišču, spodaj v plodišču pa dal najlepše sate obnožine. Točno po omenjenem navodilu sem ravnal. Dvema panjema sem rešetko — kovinasto mrežo — pokril z ruberoidom, tretjemu sem dal ruberoid pod rešetko, pokrivši ž njim spodnje prazne sate — seveda tudi ruberoid kakor rešetka odmaknjen za 3 cm od prednje stene — ostalima dvema pa namesto ruberoida z oljem prepojeni lepenki. Da čebele obvarujem mraza, sem mreži pri okencih plodišča in medišča tesno pokril z ruberoidom. Spodnjo izletnico sem pustil odprto kakor onim panjem, kojih gnezdo je ostalo spodaj v plodišču. Medtem ko pokrijem plodišče — okence in deščice* — enostavno z navadno vrečo, a A.-Ž. panjev zunaj prav nič ne zavarujem, sem teh petero panjev A.-Ž., s plodišči v mediščih, po vrhu pokril s plah-tami, da preprečim vlago, ki bi jo sicer provzročal mrzel strop, tik pod katerim so sedaj prezimovale te družine. Jako zadovoljen sem bil po tem končanem ne težavnem delu in se veselil pomladi, ko se bom napram mojim učencem —

* Rešetke z mrzlo pločevino tik čebelnega gnezda nikoli ne puščam čez zimo, ampak jo zamenjam z deščicami, in rešetke kakor tudi panje že jeseni korenito osnažim, in mi tedaj premikanje rešetk med letom ne dela posebnih preglavic.

naprednim mladim čebelarjem pobahal s tem novim načinom prezimovanja. Njih samih nisem hotel napotiti k temu, dokler zadeve sam ne preizkusim in se ne prepričam o njenih prednostih.

Polagoma in ko je nastopila zima, so se čebele popolnoma potegnile v svoja gnezda.

Ko je bilo delo končano, vse popravljenno, sem zaklenil čebelnjak in prepustil čebelice božjemu varstvu. Držeč se pa reka: pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal, sem jih pred tatovi zavaroval z zanesljivo delujočima samostrelnicama.

Sredi zime, menda januarja meseca, me je pa le malce zaskrbelo, ko sem nalahko pregledoval izletnice in sem pri teh peterih panjih, s čebelnimi gnezdi v mediščih, videl izredno veliko mrtvih čebel.

Nenavadno dolgo je trajala zima, tja do srede aprila. A 6. marca je bil prvi primerni dan za snaženje dna. Prišel sem pri panjih, kjer so prezimovale čebele spodaj v plodiščih. Vse v lepem redu. Malo mrtvic, nobene mokrote, tudi plodišče pokrivajoče vreče, ki so včasih, katero zimo vlažne, so bile letos suhe. Snaženje dna z grebljico je bilo hitro končano. Potem se lotim panjev, s čebelami v mediščih. Že ko odprem prvega, se prestrašim. Vse mokro: vrata, stranice, okenci. Odstranim ruberoid raz okenca. Žalost se poveča, ko zagledam ono belosivkasto barvo plesnobe na satnikih zgoraj in spodaj. Brž odstranim spodnje okence in lepenko, in sat za satom roma na kozico. Mili Bože, kakšni so sati, jeseni tako lepi! Prvi, drugi, tretji, vsi plesnjevi, satje in satniki, in obnožina po celicah bela ko sneg. Srednji sati so bili boljši, vlažni in več ali manj plesnjevi le zadaj in deloma spredaj na spodnjih vogalih. Na tleh pa kup mrtvic. Stene in tla premočene. Hotel sem pregledati še plodišče. Zato odstranim tudi gorenje okence. Tu še večja mokrota. Satniki in spodnji

vogali satovja vsi beli. Hočem izvleči rešetko. Ni se ganila, tako je bila napeta. Raztrgal bi jo, če bi uporabljal še večjo šilo. In ker so jokale redke čebele na satih na kozici, sem pustil rešetko in gnezdo v medišču ta dan v miru, osnažil dno, zbrisal mokroto na stenah in postavil sate nazaj, zamenjaje prve tri silno plesnjive s suhimi, dobrimi sati. Lotil sem se drugega panju. Ista nevšečna slika. Le da sem tu z veliko težavo vendarle izvlekel rešetko, ker sem jo z grebljico zagrabil in vlekkel tudi od spredaj. Zložil sem tudi gnezdo iz medišča. To je bilo dela: osnažil sem dno in rešetko, zbrisal stene ter s suhimi krpami brisal mokroto tudi po satnikih in z nožem strgal plesnobo, najbolj plesnjive vogale in spodnje dele satovja pa izrezaval. Ni čuda, da so se mi vznemirjene čebele zato dolgočasno in mučno delo prav pridno zahvaljevale s številnimi piki, in prav pošteno sem se oddahnil, ko so bile zopet na svojem mestu. Ruberoid raz okenca sem pa odstranil in namesto njega z velikimi risarskimi žeblički pritrdil suho vrečo. Ker se je dan nagnil, sem pregledovanje ostalih treh panjev odložil na naslednji dan.

Zaradi trajno nevšečnega, deževnega, sneženega, mrzlega vremena sem pa to žalostno in mukapolno delo mogel dokončati šele 23., 26. in 28. marca. Z eno besedo: tudi pri ostalih treh panjih, s čebelami v mediščih je bila silna mokrota, neobičajna plesnoba na satovju, satnikih in na stenah ter je pomrlo izredno mnogo čebel. Ko sem pri tem delu odstranil ruberoid raz okenca in ga nadomestil z vrečami, so bile te že čez par dni tako mokre, kakor da bi bile namočene v vodi, in večkrat sem jih moral premenjati s suhimi. In takrat sem se pridušil, ne da bi bil izrekel to bogokletno besedo, da nikdar več ne prezimim čebel v medišču.

Da so čebele v medišču zaostale za onimi v plodišču, je umljivo. S skrbnim negovanjem in ker sem preveč plesnjive

sate zamenjal s suhimi, posebno ob času, ko sem gnezdo prestavil zopet dol v plodišče, so si čebele polagoma opomogle in šele sedaj so izenačene z onimi, ki so prezimovale v plodišču. Le en panj je še sedaj precej zadaj za drugimi. Je pač matica trpela zaradi dolgotrajne vlage in plesnobe. Zato sem jo pred kratkim zamenjal z zdravo, plodovito, ter čebele ojačujem s pokrito zalego iz panjev, določenim za trganje.

Dragi mi gospod Kosi! Ali ni morebiti Vaše griže, se reče Vaših čebel griže krivo tudi prezimovanje v mediščih in ne samo smrekov med? In morda tudi poginu čebelic gospoda urednika in njegovega prijatelja? Na dan z resnico! In napravimo skupno zakletev: čebel v medišče pozimi nikdar! Ali ne?

Ampak v boj z gospodom Fr. D. Jugom se pa ne podam, nimam korajže. Tako lepo prepričevalno govori v zadnji številki »Slov. Čebelarja«, kakor lani gospod Kosi, in laže se gotovo ne, čebelarji smo vsi resnicoljubni in ne pretiravamo, četudi je marsikateri izmed nas tudi lovec.

Toda on odpre izletnico medišča* in morda ne zapre mreže okenca z neprodušnim ruberoidom. Vsekako pride skozi višje ležeče izletnice več zraka v gnezdo in zamore skozi njo izpuhteti več vlage. Ali, ali: moja izkušnja je bila tako nevšečna in prezimovanje spodaj v plodišču, ki ga kakor nalašč obdaje kolikortoliko toplejši zrak v praznem medišču, kamor lahko skozi vrečo izpuhteva preobila vlaga, se vedno tako dobro obnese, in ker sem se pri duši zarekel, ne nasedem tozadevno nobeni še tako lepi besedi, čeprav me mika napraviti še drug poizkus. Nak, čebel v medišču ne prezimim nikoli več. Prmejlav da ne!

Op. uredn. Najine nesreče z g. Mesarjem ni krivo prezimovanje v mediščih, ker sva tudi midva nekako polovico

* Gorenje žrelo ostane vso zimo zaprto. Glej popravek na str. 164! Op. ured,

panjev prezimovala še v plodiščih in so bili tisti prav tako grižavi kakor oni v mediščih. V vašem slučaju pa je brez dvoma precej zakrivil ruberoid — pa ne samo tisti za mrežo na okencih, ampak tudi oni, ki je ločil medišče od plodišča. Zdi se mi da ruberoid ni primerna snov v to svrhu. Nekaj listov časniškega papirja na okencih je boljši. Med mediščem in plodiščem je pa najboljše — nič.

Bodimo pravični!

Kosi. — Celje.

Ker sem minulo jesen s svojim člankom o prezimovanju v medišču dal povod k bridki borbi, ki se bije zaradi tega predmeta, mi je častna dolžnost, da se borbe udeležim, kolikor smatram za potrebno v obrambo proti nekaterim neutemeljenim očitkom. Gospod Vadnal priznava v svojem članku »Brez naslova«, da mu je poginilo 12 čebelnih družin in 7 družinic zgolj zaradi pomanjkanja hrane, kar je opazil šele po pregledu mrličev. Nekaj dalje pa piše v istem članku, da je prezimovanje v medišču v tesni zvezi z njegovo nesrečo. Ali morda misli gospod Vadnal, da mu čebele v plodišču brez hrane ne bi bile pomrle?

Kar se tiče pitanja, še nisem bil v zadregi, odkar prezimujem v medišču. Baš letos moram dokrmiti. Gre prav dobro od spodaj. Tudi se lahko napolni prazen sat in potisne naravnost v medišče, če treba v sredino gnezda. Večina čebelarjev menda itak ne porablja več deščic, ampak pusti rešetko v panju in jo pokrije z lepenko ali papirjem; v tem slučaju se ne da pitati od zgoraj.

Da bi pri prezimovanju v medišču čebele morale enkrat zgoraj, enkrat spodaj izletavati in se s tem motile, kar trdi gospod Vadnal, ni pravilno. Nesmiselno bi bilo odpirati žrelo v medišču, ako se zgoraj vzimi, ker bi s tem prezimovanje v medišču izgubilo svoj pomen.

Omenim še naj tukaj eno ugodnost, ki jo ima prezimovanje v medišču.

Ko se čebele spomladi do dobra izletijo in očistijo, tedaj se začne njih intenzivno delovanje. Zadelan med odkrivajo, ter ga prenašajo v gnezdo, prazne sate pa čistijo in izgrizejo vse, kar ne spada v njih bivališče, ki mora biti izredno snažno. Vse pa, kar odstranijo, popada na dno panja. Med tem tudi jajčeca čebelnih uši in vešč. Zvečer ali zjutraj, kadar je hladno in so se čebele zopet skrčile v medišče, odstranim spodnje prazne satove, ter dno panja temeljito osnažim. Najprej odstranim vso nesnago, na to vzamem skledo z toplo vodo, v katero spustim nekaj kapljic lizola ter umijem dno in pa stranske stene plodišča, obrišem do suhega in nazadnje zložim satove nazaj. Plodišče je očiščeno in razkuženo. Čebele pa so bile v medišču in se niso niti vznemirile, niti ni toplota uhajala iz panja. Če je potrebno, to čiščenje za nekaj časa še enkrat ponovim. Odkar na ta način postopam, mi večje in čebelne uši ne delajo nobenih preglavic več in jamčim gospodu Vadnalu, da tudi on ne bi imel tako ušivih panjev kakor jih je imel leta 1923., če bi tako postopal. Kar groze sem se stresel, ko sem bral, da je ena matica imela 60 takih mrčesov. Uboga žival, kako je neki izgledala? Menda ni bilo prostora na njej, kjer ni sedela uš.

Če prezimujemo v plodišču, nikdar nimamo prilike, da bi dno panja pošteno osnažili, ker ostane vedno kaj nesnage v špranjah in ob stenah, kjer se redi ta mrčes.

Sicer pa sem tudi jaz mnenja, da je vsakdo po svoji veri lahko izveličan, pri siljena reč pa nikjer ni dobra.

Če pa že kaj poskusimo, naredimo to pravilno, potem še-le sodimo.

Ne pretiravajmo!

A. Lunaček. — St. Rupert.

V svojem prejšnjem dopisu glede prezimovanja v medišču sem rekel, da se ne podam v boj s strokovnjakom-čebelarjem gosp. Fr. D. Jugom. Ko pa sem v septemberski številki »Sl. Čeb.« prečital nadaljevanje njegovega članka o tem predmetu, me je neprijetno dirnilo njegovih deset točk na koncu članka, s katerimi v nebo povzdiguje prezimovanje čebel v medišču. Ne morem si kaj, da ne bi ugovarjal njegovemu prevnetemu hvallisanju. To pa samo z dobrega namena, da bi tovariši-čebelarji poprej ta način v malem preizkusili in se obvarovali škode, ki bi jo jim utegnil povzročiti ta način prezimovanja.

Da gospod Jug pretirava, se takoj opazi pri njegovih desetih točkah, posebno pri 4. do 10. Oglejmo si jih!

V 4. točki pravi, da ako prezimujemo v plodišču, ga moramo dobro zadelati s slamnicami, če pa prezimujemo v medišču, odpade vsa ta navlaka. Vendar pa malo prej pripoveduje, da je okenca zadelal s papirjem in slamnico. Razen tega pokrije panje zgoraj z odejo, česar pa ni treba, ako prezimijo čebele spodaj v plodišču. Jaz že 13 let pokrivam plodišča (spodaj) samo s snažno vrečo — krajnike z dvema — in z ničemer drugim, pa mi še nikdar ni noben plemnjak poginil čez zimo, niti opešal ali se kakorkoli pokvaril. Je torej manj navlake in manj dela s prezimovanjem v plodišču.

K 5. točki. Ni res, da bi bili plemnjaki v plodišču čez zimo bolj izpostavljeni vremenskim vplivom, mrazu, vetru, vlagi, solnčnim žarkom itd. Dokaz moj prošlo zimo pri polovici panjev izvršeni in po resnici brez pretiravanja objavljeni poizkus.

Prezimovanje čebel spodaj v plodišču je naravnost idealno. To pa že zato, ker debela plast zaprtega zraka v praznem medišču varuje čebele pred hitrim ohlajanjem. — Zato imamo v stanó-

vanjih dvojna okna! — In ta slabi prevodnik, zaprti zrak v medišču sprejema tudi mnogo vlage* in varuje plodišče pred mokroto.

K 6. točki. Če čebelam primanjkuje hrane ali pa vode, se jim oboje prav hitro in lahko poda po znanih pitalnikih. Da bi pa vodo nalival v sate in jih s tem kvaril, ne! Sate moramo varovati vsake vlage. Škropljenje ali vlivanje vode v sate pa zahteva tudi delo, večje nego če dodamo v potrebi s pitalniki malce medene vode, ne da bi jih vznemirjal, ker niti odpreti ni treba okenca, niti jemati ven satov.

K 7. točki. Da bi v medišču prezimajoče čebele porabile manj medu nego v plodišču, ni verjetno; pri svojem poizkusu tega nisem opazil. In da bi bile čebele v medišču bolj v miru kakor v plodišču, ni res. In da bi imele enkomernejšo toploto? Hm, zakaj? Ste jo merili?

K 8. točki. Tudi ta točka ne drži. Rano spomladi je prvo delo snaženje dna, odstranitev drobirja in mirtvic. To pa je kaj enostavno, če je čebelno gnezdo spodaj v plodišču. Z greblico osnažimo dno, ne da bi kaj posebno vznemirili čebele — seveda ne takrat, ko so v jakem izletanju. Niti okenca ni treba odpreti. Privzdignem počasi le vrečo, ki pokriva tudi okence, in pa deščico pod okencem. Če pa je gnezdo v medišču, moram odstraniti če ne tudi zgornje pa spodnje okence, odstraniti ruberoid ali lepenko in celo sate v medišču spodaj in jih devati na kozico, kjer čebelice, čeprav jih v tem času ni veliko na teh satih, kaj milo jokajo. Torej je snaženje veliko lažje in hitrejše končano, če so čebele spodaj v plodišču. In pregledovanje da bi bilo lažje? Če hočem pregledati, moram vzeti sate iz plodišča, naj si je zgoraj ali spodaj.

* Če pa še kak topli zimski dan nalahko za kratek čas odpremo panjeva vrata, tedaj se vlažni zrak v medišču zamenja s suhim in gotovi smo, da ne bo niti najmanjše vlage v plodišču.

No, 9. točko bi bilo upoštevati čebelarju, ki ne prevesi čebel pravočasno. Sicer pa jih jaz zadnje čase niti več ne prevešam, temveč enostavno odprem medišče in postavim vanj prazne sate, ki jih čebele brez obotavljanja zasedejo, če je družina dovolj močna. Slabe družine pa ne uspevajo naj bo njihovo gnezdo spodaj ali zgoraj.

K 10. točki. Če se že, in kadar se preveša — potrebno je to pač med letom, da slabe sate ali trotovino iz plodišča predstavimo v medišče — je pač vseeno, predstavljamo li gori ali doli. Isto delo.

Iz navedenega že je razvidno, da gospod Jug pretirava. In kakor on v 10. točkah povzdiguje prezimovanje v medišču, tako bi se lahko hvalisalo in pretiravalo v 10 in še več točkah prezimovanja v plodišču.

Tudi 1., 2. in 3. njegovih točk bi se dalo marsikaj ugovarjati, n. pr. trditvi, da je lažje vrediti zimsko zalogo, če prestavi čebele v medišče. Če se hočemo natančno prepričati o stanju zaloge, moramo sate plodišča vzeti ven, naj si je gnezdo v plodišču ali medišču. V največ slučajih pa mi gnezda ni treba ven jemati, ako je v plodišču, ker že iz vseh drugih okolnosti vem, da li imajo čebele v gnezdu zadosti medu.

Edina dobrota pri prezimovanju čebel v medišču bi bila v tem, da bi lahko shranili iztočene sate, posebno pa še z obnožino spodaj v plodiščih. In zaradi tega, samo zaradi tega smo začeli čebelarji s poizkusi tega načina. Žal, da se nam ni sponesel, in to zopet samo zaradi te preklicane mokrote, ki jo povzroča ta način, ki nam pokvari sate, pomori toliko čebel in gotovo tudi neugodno vpliva na zdravje matice, ki je temelj vsega čebelarstva.

Že 13 let imam 20 A.-Ž. panjev in vsi so kakor novi, njih deli tudi. A če bi prezimoval čebele v mediščih, bi mi jih notranja mokrota kmalu uničila, še prej pa rešetke in okenca,

Pripominjam še, da pri uzimovanju čebel — v plodišču seveda — vselej zamenjam rešetko z deščicami. Ne da mi čebelarska duša, da bi jim pušchal čez zimo mrzlo kovino tesno nad gnezdrom. In če hočemo imeti gibljivo rešetko, jo moramo vsaj enkrat v letu vzeti iz panja in osnažiti. In najprimernejši čas za to je pač poznojesenski, o priliki uzimovanja, ko jo nadomestimo s suhim lesom. Zato tudi zadostuje zgolj vreča za pokritje plodišča brez drugih navlak.

Škoda, da še drugi čebelarji, ki so poskušali prezimovanje v medišču, svojih uspehov ali neuspehov niso v »Sl. Čebelarju« objavili. Prepričan sem, da bi se velika večina izrekla proti. Priznani čebelar, gosp. Fr. Vadnal v svojem članku »Brez naslova« v septemberski številki tudi pravi, »da je nasedel in da je prezimil čebele prvič in zadnjič v medišču.«

Bojim se, da bo letos vsled gosp. Jugove vneme in pretiravanja kaj veliko čebelarjev uzimilo čebele v medišču in da bodo spomladi razočarani. A pravo sodbo bodo dobili le, ako bodo del plemenjakov prezimili v mediščih, drugi del pa v plodiščih, ampak vse v enakih razmerah: isto stališče, ne eni višje, drugi nižje, ker pri tleh stoječi kažejo večjo vlago, enako močne, z maticami enakih lastnosti in starosti, z isto količino zaloge medu, torej z vsem in v vsem enaki, kakor sem to storil jaz v minuli zimi. Prihodnje leto — pred jesenjo — pa poročajte s par besedami, kateri način se Vam bo boljše obnesel. Veliko poizkusov in izjav bo položaj razčistilo.

Od moje strani pa je ta zadeva s tem končana.

* * *

Moje mnenje je, da sklenemo do druge jeseni premirje. Zadeva je od obeh strani dovolj pojasnjena, tako da se nihče ne bo mogel več pritožiti, češ da je bil zapeljan. Op. ured.

Mokrota v A.-Ž. panjih pozimi.

Fr. D. Jug.

Večkrat se slišijo pritožbe, da panji čez zimo močijo. Nekdo je celo trdil, da je zaradi tega A.-Ž. panj slab za prezimovanje. Naj mi bo dovoljeno iz svoje prakse izpregovoriti nekoliko o tem predmetu. Mnogi čebelarji imajo navado, da pozimi zožijo tudi močnim panjem žrela. To je napačno. Panj z močno družino, posebno pa še A.-Ž., mora imeti vedno odprto celo žrelo. Ako so panji pozimi izpostavljeni vetrovom, se kvečjemu ob mrzlih dneh prislonijo brazde k žrelom. Da bi prišel v panj premrzl zrak, se ni treba bati, kajti zrak, ki prihaja skozi odprtino 5 cm debele stene v panj, se že ogreje preden pride do čebelnega gnezda. Če pa imamo preveč zoženo žrelo, prihaja v panj premalo zraka, čebele so nemirne in v strahu, da se jim še tisti mali izhod zamaši, kar se tudi prav lahko zgodi.

Kar se tiče odevanja panjev, so nekateri čebelarji vse preveč skrbni. Prezgodaj v jeseni spravijo čebele iz medišča v plodišče in jih čisto zimsko zadelajo, ko se čebele v plodišču še gibljejo in izletavajo. Ako imamo močne plemenjake, je meseca oktobra in novembra plodišče polno živali, če tudi ne izletavajo, v panju pa se le še gibljejo, dokler jih mraz ne prisili, da se strnejo v kepo. Ko pa nastanejo hladni večeri, se zjutraj prikaže pri izletnici okoli žrela mokrota, ki je nastala zaradi izhlapevanja toplote iz panja. Ravno tako se pokaže tudi rosa zadaj na vratih za okencem, posebno če se vratica panja dobro ne zapirajo. Ta rosa je zopet nastala le zaradi tega, ker je v panju mnogo višja toplota nego zunaj. Ako v tem slučaju, ko to zapazimo, panj zimsko zadelamo, nastane v panju še večja toplota in s tem zadržimo čebele, da se še kasneje spravijo k

počitku. Panj zaradi nepotrebne previsoke toplote postane vlažen, odeja, ki smo jo naložili v medišče zadaj za okence, se navzame vlage; ker je zadaj zaprto, se več ne presuši. Zato se kaj lahko panj skozi okence navzame slabega zaduhlega smradu, ki kuži skozi celo zimo čebelam dober zrak v panju.

Kedaj naj torej panje zadelamo? Ako panjeva vrtica niso dobra, da prepuščajo zadaj zrak, oziroma preprih v panj, imejmo celo leto na lahko zadaj za okencem zadelano s časopisnim papirjem zaradi prepriha. Če so pa panjeva vrtica dobra, vložimo v začetku oktobra nekaj papirja za okenca. Navadno imamo več panjev v skladu drug vrh drugega. Zato je dobro na zgornjo vrsto panjev položiti kako odejo. Od zadaj za okenci pa zadelamo panje šele tedaj, ko je nastal v njih popolen mir, ko so se vse čebele stisnile v zimsko gnezdo. To se zgodi pa šele tedaj, ko nastopi oster, suh mraz. Ako imamo večji sklad panjev, se navadno čebele v središču delj časa gibljejo kakor ob krajih, to moramo tudi vpoštovati. Za zadelavo panjev za okenci je najboljša nalašč zato spletena slamnica ali večja množina papirja. Vreče, stara odeja, in vsa druga taka navlaka ni primerna za odejo od znotraj, ker se navzame vlage in splesni.

Suh in svež zrak ter primerna toplota, to je za čebele nujno potrebno ves čas dobe zimskega počitka. Spomladi pa, ko se zbudijo — ko se sprašijo in očistijo v naravi, preneha zimski počitek. Matice začnejo zalegati in čebele se vsaki dan živahneje gibljejo v panju. Tedaj se v panju tudi toplota zviša. Ako je še zunaj mrzlo, se ob hladnih jutrih zopet pokaže rosa pri žrelu in zadaj pri vrticah, ako kje toplota uhaja skozi odejo za okencem. V takem slučaju pa ne smemo odeje odstraniti, ker sedaj čebele zaradi zalege potrebujejo več toplote. V panju

samem pa tudi od sedaj naprej ne škoduje vlaga. Ako bi se vsled pritiska zunaj njegga mraza znotraj panj porosil, čebele rosne kapljice hitro posrkajo, ker vodo nujno potrebujejo za zalego in tako sproti panj izsušijo. Ko bi se pa zaradi visoke toplote v panju in hladnih noči odzunaj, odeja za okenci zmočila, jo je treba ob lepih solnčnih dneh na solncu presušiti, zvečer pa zopet vložiti nazaj, sicer lahko splesni. Odeje pa ne smemo zaradi zalege odložiti dokler ne nastane zunaj trajna toplota, to je do sredi maja mesca. Iz mojih večletnih izkušenj lahko trdim, da so tisti panji, ki so bili pre zgodaj zadelani, več živeža porabili, več mrtvic imeli in slabejše prezimili nego tisti, ki so bili pozneje zadelani. Glavno pri prezimovanju je mir, suh panj, svež zrak in primerna toplota.

Velike važnosti glede mokrote v panjih je tudi čebelnjak sam. Čebelnjak mora biti na suhem prostoru, obrnjen nekoliko proti jugovzhodu, podstavek pod panji naj bo iz suhe tvarine, nekoliko vzvišen nad zemljo. Od zadaj morajo biti panji zavarovani pred vsakim preprihom poleti in pozimi. Med krajnimi panji in steno čebelnjaka mora biti vsaj 15 cm prostora. Ta prostor naj bo spredaj in zadaj zadelan z desko, vmes pa natlačimo tako tvarino, ki se ne navzame vlage; najboljši so strugotine (oblanje) ali pa suha morska trava, kakršno uporabljamo za žimnice (dobra je tudi že izrabljena). Ta zadelava naj stalno ostane med panji in steno. Pozimi varuje panje pred vlago in mrazom, poleti pa pred hudo vročino.

Še neka druga stvar je, ki je zelo nevarna, da povzroči v panju mokroto in plesnobo. To je prepozno jesensko, ali pa prezgodnje spomladansko krmljenje. Pravilno je, da čebelnim družinam, ki nimajo zadostno živeža za zimo, dodamo nadomestilo že od srede do konca

septembra meseca, da si lahko čebele do zime pravilno po svoji naravi vredijo gnezdo za zimo z živežem vred. Zgodi se pa večkrat, da kdo krmi čebele v novembru. Ako jih krmimo v poznih jesenskih večerih, ko so noči že zelo hladne, se čebele v panju zelo razburijo ko prenašajo hrano iz krmilne posode v celice. To povzroči vrvenje, šumenje in letanje semtertja. Vse oživi in ves panj je pokonci preden vredijo v obilni meri dobljeno hrano. Kaj se pri tem zgodi? V panju nastane taka huda vročina, da kar voda teče po stenah in po satju in se zjutraj pri žrelu nabere toliko mokrote, da jo čebele še prekoračiti ne morejo. Ako je naslednjega dne lepo solnčno toplo vreme, da se čebele izpreletijo, še lahko panj osušijo. Če je pa trajno mrzlo in oblačno, se kaj lahko zgodi, da se čebele strnejo v kepo, panjeve stene in stranski nezasedeni sati pa ostanejo mokri. Večkrat traja slabo in vlažno vreme dalje, in zgodi se lahko, da sati poplesnijo in kvarijo celo zimo čebelam potrebni sveži zrak v panju. Čebele nimajo pravega miru in griža je skoro neizogibna.

Isto se lahko zgodi s preranim spomladanskim krmiljenjem. Poznam čebelarja v ljubljanski okolici, ki ni lansko leto zadostno preskrbel svojih plemenjakov z živežem ter je bil letos prisiljen krmiti že meseca februarja. Zaradi tega mu je obolelo 12 A.-Ž. panjev za grižo. V takih in enakih slučajih pač ne moremo valiti krivde na sistem panja, ampak na brezbržnost ali pa nezmožnost čebelarja samega.

Izboljšujmo čebelno pašo!

P. Močnik. — Tolsti vrh.

Kaj pomaga čebelarju vsa njegova spretnost, vse znanje, kaj mu koristijo razni moderni panji, kaj donša umno

čebelarenje in vzreja matic, ako ni zadostne čebelne pašel! Okrog te se suče vse uspešno čebelarjenje in čuditi se moramo, da čebelarji ne store za izboljšanje pašel prav ničesar. Zanesajo se samo na ljubega Boga, da bo že ta skrbel za vse. Kako srečni so kraji, ki imajo dobro pašo, tako na resju, kostanju, robiniji, jelki, ajdi! Toda tudi v krajih s slabimi pašnimi razmerami, bi z dobro voljo čebelarjev in podružnic lahko marsikaj obrnili na bolje. Ne mislim na to, da bi zasadili cele gozdove kostanja ali robinj, kar bi ne bilo baš nemogoče, pač pa bi se lahko čebelarji bolj zanimali za medunosne rastline, ki uspevajo po pustih peščenih krajih in se torej zadovoljijo s slabo zemljo ter se lahko brez velikega truda razmnože. Le obsežni prostori, poraščeni z medunosnimi rastlinami dajo zadostno pašo.

Med Prevaljami in Guštanjem so ob Meži naplavi peska in nasipi iz odpadkov jeklarne na Ravneh. Zemlja je tako slaba, da uspeva na njej le vrbje. Tu pa izborno uspevajo nekatere dobre medunosne rastline kakor vrbak, medena detelja, gadovec, vrbovec.

Najhvaležnejša rastlina je zlata rozga ali vrbak (*Solidago virgaurea*), katera je že opisana v 6. številki »Čebelarja« 1923. Po vrtovih raste pogosto neka ameriška vrsta — *Solidago canadensis*, pa tudi do 2 m visoka — *Solidago gigantea*. Pri nas cvete vrbak avgusta in septembra. Močan, prijeten vonj privabi na lepe rumene cvete čebelic, da kar mrgoli. Toliko jih niti na ajdi ni. Ker je vrbak zadovoljen s slabo, peščeno zemljo, kjer ne raste nič drugega, bi se naše podružnice z vso vnemo morale lotiti dela, ter močno razširiti to rastlino. Korenik za razmnožitev dobi lahko vsak čebelar v bližini jeklarne v Ravnah. Tudi v bližini mosta čez Mežo, poleg iztoka Mislinje v Mežo

je precejšna kolonija vrbaka. Čebelarji Mežiške doline pa tudi drugod, na delo!

Na istem prostoru kot vrbak najdemo tudi močno zasejano — medeno deteljo (*Melilotus albus*). Nad meter visoki grmi, z lesnatimi, močno razraščeni stebli, so kar posuti z belim, dolgim cvetjem. Detelja cvete od julija do septembra in dočim imajo spodnje vejice že seme, imajo zgornji odganki cvet, po katerem se obešajo čebelice.

(Glej članek »Hubam« - detelja v 10. številki »Čebelarja« 1923!)

Kakor vrbak bi tudi medeno deteljo v naših krajih lahko močno razmnožili, ker se razmnožuje s semenom in je trajna. Sejmo pa deteljo le po krajih, kjer se ne kosi, da lahko nemoteno cvete do jeseni.

Često najdemo v naših krajih enako rastlino z rumenim cvetom — *Melilotus officinalis*, ki pa ne medu in se rabi le v zdravilstvu.

Gadovec ali kačjek (*Echium vulgare*) se izborno počuti v peščeni zemlji, kjer nima konkurence in se razraste v $\frac{3}{4}$ m visoke grmiče s 10 do 15 stebli. Ker je vsa rastlina kosmata, je živina ne mara. Cvete od junija do jeseni nepretrgoma. Dočim spodaj dozoreva seme, je vrh vedno posut z velikimi plaviimi cveti, v katere lazijo čebelice po sladki nektar. Ako se rastlina pokosi, požene nova stebela, ki zopet cveto. Često se nahaja gadovec tudi kot plevel na njivah. Razmnožuje se s semenom.

Po peščenih pobočjih, pa tudi ob naplavih rek vidimo često precej velike grmiče z rdečimi vejami in z listi, ki spominjajo na rožmarin. Je to **vrbovec** (*Epilobium Donaei*). Na koncih vej so precej veliki, svetlo-rdeči cveti. Po teh cvetih se obeša polno čebelic, ki srkajo nektar in nabirajo obnožino. Plod je dolg lusk, kakor pri zelju ali kolerabi. Rastlina cvete julija in avgusta. Soroden je močvirnati vrbovec, ki pa ne medu.

Imenovane rastline so posebno za Mežiško dolino velike važnosti, ker cveto ravno v času, ko ni nobene druge paše. Na ajdo se pa itak ne moremo zanašati, ker le redkokedaj medu. Čebelarji! Bliža se jesen. Vsaka podružnica naj razmotriva, katero rastlino bi kazalo v njenem področju močno razširiti. Ne samo, da vedno zdihujemo o slabih časih, dolžnost naša je, da se tudi sami potrudimo za izboljšanje paše.

Opazovalne postaje.

Jos. Verbič. — Ljubljana.

V avgustu ni bilo vreme nič boljše nego v prejšnjih mesecih. Imeli smo skoraj povsod več nego tretjino dni deževnih. Posebno veliko nalivov je bilo v drugi polovici meseca, ko je začel cvesti zadnji up čebelarjev — ajda. Čebelarji želijo zvedeti vzrok letošnjega abnormalnega vremena. Žalibog, da jim ga ne moremo podati.

Uspehi so bili v severozahodnem delu Slovenije popolnoma nezadostni. Kljub vsemu trudu, ki smo ga imeli s prevažanjem v pašo, ki se je vršilo vsekrižem, nismo toliko dosegli, da bi imeli čebele same dovolj za zimo. Pa še to malenkost so hotele čebele druga drugi odvzeti. V Vodica, Vojskem, v Polju so imeli zadnje dva dni v mesecu hudo ropanje.

Čebelarji imenovanega dela naše domovine, ki niso imeli čebel v hojevi paši, bodo imeli letos precejšnjo izgubo. Vsi govore le o združevanju in krčenju števila panjev in prosijo za neobdačen sladkor za zimsko pitanje.

Nekoliko boljši je bil donos vsaj deloma na Dolenjskem. V Novem mestu so čebele nabrale več nego samo za zimo. V Žužemberku bi bilo tudi dobro, ko bi ne bila toča uničila ajde.

V vzhodnem delu naše pokrajine je bila paša, sodeč po poročilih iz Vržeja in Orehove vasi, dobra. Neverjetno velik donos je bil v Vržeju. Gosp. poročevalec

Mesečni pregled za avgust 1924.

K r a j (z morsko višino)	Označba opazo- vanega panja	P a n j e n a t e ž i						T o p l i n a z r a k a				D n i j e b i l o										
		p r i d o b i l v			z g r u b i l v			v m e s e c u č i s t i h d k g		n a j v e č p r i d o b i l		n a j v i š j a	n a j n i ž j a	s r e d n j a m e - s e č n a	C°	i z l e t n i h	d e ž e v n i h	s n e g o m	o b l a č n i h	p o l j a s n i h	j a s n i h	v e t r o v n i h
		1.	2.	3.	1.	2.	3.	p r i - d o b i l	p o - r a b i l	d k g	d n e											
		m e s e č n i t r e t j i n i d k g																				
Ljubljana (305 m)	A.-Ž.	70	50	175	30	—	70	165	—	35	23	+32	+7	+17·8	29	12	—	7	6	18	9	
Vič pri Ljubljani (298 m)	A.-Ž.	220	180	250	70	40	120	420	—	70	23	+29	+9	+17·7	27	14	—	8	2	21	5	
Moste pri Ljubljani (298 m)	A.-Ž.	125	95	585	140	185	30	230	—	100	25	+32	+8	+18·3	29	12	—	7	12	12	15	
Tacen pod Šmarn. goro (314 m)	A.-Ž.	35	—	835	240	170	35	425	—	155	23	+32	+6	+17·5	27	9	—	8	1	22	14	
Krtina pri Dobu (305 m)	A.-Ž.	30	30	325	165	140	45	25	—	65	29	+28	+4	+14·9	29	18	—	8	8	16	19	
Zg. Tuhinj (568 m)	A.-Ž.	*)	—	130	—	—	20	—	—	70	29	+23	+4	+14·6	—	12	—	—	—	—	—	
Škofja Loka (349 m)	A.-Ž.	—	—	290	200	105	40	165	—	70	27	+26	+8	+16·6	23	11	—	9	13	9	12	
Javorje (700 m)	A.-Ž.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Vrhnika (293 m)	A.-Ž.	*)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+28	+9	+17·6	—	—	—	8	6	10	10	
Gor. Logatec (486 m)	Amerikanec	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+24	+7	+15·8	27	13	—	7	10	14	11	
Cerknica (460 m)	A.-Ž.	10	85	90	75	40	95	—	350	35	29	+25	+9	+16	29	9	—	5	12	14	20	
Sv. Gregor p. Ortneku (736 m)	A.-Ž.	—	—	—	80	90	86	—	175	—	—	+27	+7	+16	30	12	—	5	13	12	21	
Struge p. Dobropoljah (416 m)	A.-Ž.	—	5	—	120	140	145	—	256	—	—	+27	+5	+15·1	25	12	—	12	12	7	12	
Novo mesto (180 m)	A.-Ž.	—	520	1600	190	195	100	1655	—	325	22	+34	+9	+19·3	27	14	—	7	4	20	5	
Rožni dol p. Semiču (376 m)	A.-Ž.	—	180	150	50	80	70	180	—	40	18	+31	+7	+17	25	9	—	8	17	6	4	
Sv. Peter p. Mariboru (210 m)	A.-Ž.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Orehova vas p. Mariboru	Gerstung	55	285	800	40	40	100	960	—	150	23	+29	+7	+21·3	29	13	—	7	20	4	24	
Sp. Ložnica p. Žalcu (252 m)	A.-Ž.	100	75	300	155	170	65	95	—	65	22	+24	+6	+13·9	27	12	—	7	17	7	25	
Sv. Lovrenc na Poh. (442 m)	Sträuli	70	200	60	80	90	—	100	—	100	16	+30	+8	+17·5	27	14	—	6	10	15	6	
Sv. Duh na Ostr. vrhu (536 m)	A.-Ž.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Vrže pri Ljutomeru (176 m)	A.-Ž.	175	2540	2075	90	245	210	4195	—	590	20	+28	+6	+17·1	31	15	—	8	9	14	26	
Žuženberk	A.-Ž.	5	240	405	60	110	150	330	—	110	23	+29	+7	+17	28	15	—	8	18	5	15	

*) Panj ni bil na tehtnici.

ga vtémeljuje s tem, da je imel izredno močan panj na tehtnici in da je imel v njem v plodišču in medišču po eno matico.

Čudno se nam zdi, odkod pride velika razlika v donosu iz ajde ob enakih vremenskih razmerah. Dobili smo poročila iz nekaterih krajev, da jo povzroča množina čebel. Da ugotovimo to trditev in jo sebi v korist izrabimo, prosimo gosp. poročevalce, da nam v prihodnjem poročilu javijo: 1. kateri del zemeljskega površja je v okolici njihovega pašišča pokrivala ajda, 2. koliko panjev je bilo na mestu, kjer so imeli čebele in 3. koliko panjev čebel je bilo od njihovih čebel še v razdalji dveh kilometrov na vse strani.

Kužne bolezni čebelne zalege v novomeški okolici ne nehajo. Sedaj se je pojavila gniloba v Smolenji vasi. Gosp.

Polič svetuje, da bi nekoliko pogledali k novomeškim medarjem, kjer se vrše čudne reči. Tudi jaz bi to priporočal. V Ljubljani smo se tudi na ta način odkrivali bolezni. Dokler so naši medarji obratovali pri nezamreženih oknih, nismo mogli odpraviti gnilobe. Odkar pa na podlagi oblastvenih odlokov in pod prestando policijsko kontrolo vrše medarji svoj posel v zaprtih prostorih, ni več niti sledu te nevarne bolezni.

Gospode poročevalce in predsednike čebelarških podružnic prosim, da ne pozabijo poslati podatkov za glavno poročilo.

Poprava tiskovne napake. V zadnji (9.) številki »Slov. Čebelarja« so v mesečnem pregledu vsa števila iz Vržeja zamenjana z onimi od Sv. Duha na Ostr. vrhu.

DRUŠTVENE VESTI

Vsem podružnicam in članom na znanje. Naša prošnja za d a v k a p r o s t s l a d k o r za krmljenje čebel je bila od ministrstva financ, generalna direkcija posrednih davkov z odlokom z dne 1. septembra t. l. št. 43891. odbita z utemeljitvijo, da ni zakona po katerem bi bilo mogoče oprostiti sladkor od predpisanega davka.

Člane, ki potrebujejo sladkor, opozarjamo, naj ne odlašajo z nakupom, ker se je sladkor sedaj jako pocenil. Danes (25./IX.) je notiral na debelo kg po **Din 15.50**. Pri skupni naročbi posameznih podružnic bi se lahko dosegla ta ugodna cena.

III. kongres jugoslovanskih čebelarjev v Beogradu.

Kakor je bilo sklenjeno na lanskem kongresu v Sarajevu, se je vršil letošnji kongres jugoslovanskih čebelarjev dne 24. avgusta v Beogradu. Prejšnji dan je bila pa letna skupščina, ka-

tere so se udeležili delegati vseh v Savezu včlanjenih čebelarških društev.

Iz zapisnika skupščine posnamemo sledeče najvažnejše točke:

1. Poročilo predsedstva in blagajnika. Predsednik prebere zapisnik zadnje seje v Zagrebu, ki se odobri. O stanju blagajne poroča blagajnik M. Humeck. Poročilo se je vzelo odobruje na znanje. Sklenilo se je soglasno, da naj se odslej pobira letno po 1 Din od člana. Dalje se sklene, da v prihodnje rešuje manj važne zadeve ožji odbor (predsednik, podpredsednika, tajnik in blagajnik). Samo v važnih zadevah se skliče seja širjega odbora, to so vsi prej imenovani funkcionarji in upravni odbor.

2. Volitev za dobo 3 let. Ker je minula triletna doba prvega odbora Saveza, so bile na dnevnem redu volitve novega odbora. Izvoljeni so soglasno gg.: za predsednika Svetozar K. Djordjević, narodni poslanik in

predsednik Srpskega čebelarskega društva v Beogradu; za I. podpredsednika Miloš J. Ljubič, okraj. šol. nadzornik v p. in urednik »Hrvatske Pčele« u Osijeku; za II. podpredsednika M. Humek; viš. sadj. nadz. in urednik »Sloven. Čebelarja« v Ljubljani; za I. tajnika Milan Maksimovič, za II. tajnika Svetislav Gojković in za blagajnika Jovan Dinić, vsi trije iz Beograda. — V upravni odbor so bili izvoljeni gg.: Ivo Sobol, (Zagreb), Agneza Lešić (Osijek), Fabijan Dilber (Sarajevo) in Nikola Mileusnić (Ruma). Revizijski odbor: Ivo Antonoli (Dubrovnik), Bartol Tomečak (Zagreb) in Jos. Rečaj (Vukovar).

Vsako društvo voli za dobo treh let na vsakih 250 članov po I delegata.

3. Načrt za delovanje v bodoči dobi in proračun za prihodnje leto. G. predsednik se je zahvalil za zaupanje in predlagal, da se prejšnjemu predsedniku g. Bukovicu izreče za njegovo neumorno delo priznanje. Nato je v daljšem govoru podal svoje misli o delu posameznih društev in Saveza v bodočem letu. Savez bo deloval predvsem na to, da se bodo društvom omogočili razen predavanj tudi najmanj 4 tečaje po 2—3 dni. Sklene se

da bo Savez izdal vsako leto vsaj nekaj številč čebelarske revije za vso Jugoslavijo. Savez bo dalje predlagal na pristojnem mestu sledeče subvencije v svrhu pospeševanja čebelarstva v državi: za 40 čebelarskih tečajev po 4000 do 5000 Din = 16.000—20.000 Din; vsakemu čebelarskemu glasilu letno subvencijo povprečno po 15.000 Din. Vsakemu čebelarskemu društvu po številu članov podpora v znesku 6000—10.000 Din. Skupni proračun bi toraj znašal okoli 350.000 Din. Ta proračun bo Savez predložil poljedelskemu ministertvu, da se vstavi v državni proračun.

4. Sklene se sodelovanje Saveza na svetovni čebelarski razstavi na Dunaju l. 1925. Soglasno se je sprejel sklep, da se Savez udeleži razstave z zbirko medu iz Jugoslavije. Čebelarskemu društvu za Slovenijo v Ljubljani se prepusti, da se od svoje strani udeleži razstave z živimi čebelami.

5. Na predlog g. Jovana P. Jovanovića se po daljši debati sklene prirediti l. 1926. čebelarsko razstavo v Dalmaciji in sicer v Dubrovniku ali v Splitu.

6. Skupščina sklene, da se IV. kongres vrši v Osijeku avgusta meseca 1925.

(Dalje prihodnjič.)

VPRAŠANJA IN ODGOVORI

Vprašanje. Kot začetnik prosim pojasniti, katerega nisem mogel zaslediti v nobeni številki »Slov. Čebelarja« v vseh 26 letnikih. Pri nas je bila namreč letos silno slaba jesenska paša. Zaradi tega bo marsikateri čebelar prisiljen ali število panjev znatno skrciti ali jih na drug način prehraniti čez zimo. Eden teh načinov je, da hočejo pokladati sveži sadjevec, (hruševac in jabolčnik). Ker pa jaz ravno ta način dolžim, da sem imel v panju kateremu sem pokladal sveži hruševac, ki so ga silno rade polizale, izdatno več mrtvih čebel pri pomladni reviziji nego pri drugih. Ker sem pa začetnik ter ne morem ugo-

varjati starejšim čebelarjem, ki trdijo, da je sadjevec popolnoma neškodljiv, prosim za Vaše mnenje. (J. U. iz R.)

Odgovor: Pokladanje sadnega soka za zimsko hrano je velik nesmisel. Svež sadni sok ima povprečno 10 do 12% sladkorja in najmanj 85% vode. Če bi hoteli torej nakrmiti panj, ki mu manjka, recimo samo 5 kg medu, bi mu morali zdajati kakih 35 litrov t. j. dobra 2 škafa sadjevca, v katerem bi bilo okoli 30 litrov vode. Menda ne boste pričakovali, da bodo čebele v nekaj dneh izločile iz take hrane kar 2 škafa vode! Pa to še ni vse. Sadni sok ima v sebi tudi snovi, ki čebelam ne bodo ugajale. Tu bi prišla v

poštev posebno sadna kislina in črešlovina. Konečno pa začne sadni sok takoj kipeti in izgublja sladkor, namesto njega se tvori pa alkohol, ki menda tudi ni nadomestilo za med ali sladkor. Tudi ko bi bil sadni sok sam na sebi dobra krma, bi ga morali pripravljati vsak dan sproti, ker brez posebne predelave kipenja ne moremo zabraniti razen, če sok postavimo v ledenico. Ljudi seveda moti najbolj to, ker vidijo čebele, kako stičejo po kupih sadja po grozdju, okrog sadnih mlinov in preš. Seveda, trohica tega soka jim ne

škoduje. Pa naj kdo poizkusi izpitati panju le nekaj litrov sadjevca, pa se bo že prepričal kako je to »primerna« hrana za čebele. Pa kaj zaleže 2, 3 litre! To je komaj 20, 30 dkg sladkorja. Zakaj niste v svojem vprašanju povedali koliko in kakšen sadni sok ste krмили minulo jesen? — Pomnite enkrat za vselej: Sladkor je edino dobro nadomestilo za med. Za zimsko hrano je celo boljši nego marsikateri med.

VESTI IZ PODRUŽNIC

Čebelarška podružnica za Guštanj in okolico je imela 15. avg. svoje zborovanje. Glavna točka razprave je bila, kako spraviti čebele zaradi slabe letine čez zimo. Večina čebelarjev je poročala, da je spravila svoje čebele že na ajdovo pašo. Z zadovoljstvom je bilo sprejeto tudi poročilo podružničnega tajnika o povoljnem delovanju podružnične prodajalne medu. Tako je dana možnost, da vsak čebelar spravi vsako množino medu v denar, konsument pa vedno na lahek način dobi blago. Nazadnje je predaval g. P. Močnik o medunosnih rastlinah in sicer o vrbaku, »bohara« detelji, gadovcu in vrbovcu, katere rastline rastejo v najslabši peščenji zemlji ob Meži, kjer ne more uspevati nobena druga rastlina. Posebno močno lete čebele na vrbak, katerega mnogo raste ob Meži in bi ga lahko zelo razmnožili po naši dolini. Vsak član je odšel zadovoljen s kako rožo v roki in s trdnim sklepom v srcu, da poizkusi v svoji okolici s temi rastlinami.

Prevalje. Čeb. podružnica je imela 14. sept. 1924. svoj sestanek. Glavna razpravna točka je bila, kako spraviti letos čebele čez zimo, da vsaj polovica čebel ostane pri življenju. Treba bo precej združevati in obdržati le najboljše plemenjake. Vsi pa so bili enega mnenja, da letos brez pomoči od strani vlade ne pojde, ker v naši dolini ni bilo letos zaradi vednega dežja in toče nobene paše. Vsak teden sta bila k večjemu dva izletna dneva. Tudi ajda, ki je sicer izjemoma dobro kazala, je odpovedala. Ako čebelarško društvo ne bi letos pomagalo, potem podružnica sama razpade, ker čebelarji ne bodo več uvideli potrebe po organizaciji, ki mora svojo moč pokazati v slabih letih. Za

prvo silo se sklene naročiti 100 kg medu. Čebelarji, ki so spravili svoje čebele na pašo čez mejo v obmejni pas, so se pritoževali čez nerodno poslovanje carine v Prevaljah, ki lahko čebelarjem prizadene občutno škodo, ako se ne izpremeni. Podružničnem odboru se naloži, da izdelava primeren načrt, katerega naj predloži čeb. društvu v svrhu uveljavljenja. Iz poročila o čebelarškem kongresu v Beogradu je razvidno, da je bila na kongresu sprejeta zahteva glede uvozne carine na vosek. Čebelarji protestirajo proti temu, ker tvori vosek edini dohodek čebelarjev. S tem se le podpirajo veliki trgovci, čebelarji pa se pri sedanjih razmerah oškodujejo. Nazadnje je predaval g. Močnik, nadučit. iz Tolstega vrha o medunosnih rastlinah, ki rasto ob Meži med Prevaljami in Guštanjem. Na sestanku je bila sprejeta sledeča resolucija:

RESOLUCIJA.

Čebelarji zbrani na svojem sestanku dne 14. septembra 1924. v Prevaljah so sklenili sledečo resolucijo:

1. Zaradi prevelikih padavin in bilo letos v naši dolini nobene čebelne paše. Zadnji up — ajda, je popolnoma odpovedala. V panjih ni niti zaloge do zime in neogibno je, da pogine 90% čebel.

Prosimo čebelarško društvo, da skuša s svojim vplivom doseči pri vladi neobdačen sladkor za jesensko pitanje čebel. Ako v tako slabih razmerah, kot jih stari čebelarji ne pomnijo, pomoč izostane, potem bi smatrali čebelarji vse organizatorično delo za iluzorno in bi se podružnica ne mogla več vzdržati.

2. Prosimo čebelarško društvo, da čimprej izposluje sprejetje novega čebelarškega zakona, v katerem naj bi bil urejen prevoz čebel v pašo. Uredi se naj tudi prevoz čebel v obmejni pas sosedne države po predlogih podružnice.

3. Na čebelarškem kongresu v Beogradu je bila sprejeta zahteva po odpravi uvozne carine na vosek. Ker je vosek edini predmet, katerega more danes čebelar še prodati po povoljni ceni, protestirajo zbrani čebelarji proti odpravi uvozne carine in zahtevajo zaščite, dokler ne pridobi med navljavi ali bo možen izvoz živih čebel.

4. Pozdravljamo delovanje Saveza jugosl. čeb. društev, ker si obetamo od te organizacije velik napredek čebelarstva. Pričakujemo, da se bodo uresničile sedaj upravičene zahteve in težnje čebelarjev po njegovem prizadevanju.

Čebelarška podružnica za Maribor in okolico je imela svoj peti sestanek dne 7. septembra pri čebelnjaku svojega blagajničarja gosp. Živka v Pobrežju. Takoj ob napovedani pol petnajsti uri se je začel živahen razgovor med komaj 12 navzočimi čebelarji. Tekom pol ure je pa število gospá in gospodov naraslo na 35. Došli so iz Maribora, Jarenine, Bistrice, Hoč in od drugod.

Začetkom se je razmotrivalo največ o ropanju, (čebelarja iz Tezne se zaradi tega nista mogla udeležiti sestanka) o vzrokih ropanja, kakor: nepredvidna manipulacija, slabiči, brezmatičnost, o zabranjevanju ropanja oziroma o preganjanju roparic s zoževanjem izletnic, proizvajanjem gostega dima pred čebelnjakom, mazanje brade s karbolinejem. En čebelar navetuje »Bacilovo olje«, ki se dobi v

drogeriji. Ena kapljica tega olja razmazana pod brado neki prežene takoj roparice. Priporoča se tudi obsenčiti one panje, ki jih obseva solnce.

Po tem zanimivem in poučnem razgovoru predsednik razlaga o vzimovanju čebel največ iz lastne izkušnje. Omenjal je splošno veljavna, cenjenim čitateljem dobro znana navodila, ki jih je uporabljal za vzimljenje glede zalege, zaloge in matice. Nato je sprožil vprašanje glede prihodnjega sestanka. Večina navzočih je pa vneto le za opazovanje praktičnih opravil, ki so pri čebelah odslej nemogoča, zato se skliče prihodnji sestanek o prvi ugodni priliki v prihodnji pomladi.

Vrli član jareninske podružnice se zavzema za združena zborovanja, kakor so se letos obnesla prav dobro. Nato zaključí predsednik sestanek s prijaznim vabilom: »Na veselo snidenje pri občnem zboru!«

A čebelarji se še ne razidemo, pač pa pazljivo sledimo razkazovanju g. Živka v njegovem čebelnjaku. Nato nas še popelje k svojemu pol ure oddaljenem vozu samih A.-Ž. panjev pri Dev. Mariji v Brezji. Tudi tu nam razkaže praktično ureditev. Za svoj trud je žel našo prisrčno zahvalo. Naše slovo pa je bilo kratko, ker se je blizala — noč.

DROBIŽ

Čebele, ki po zimi izletavajo tudi v mrazu, kažejo, da v panju nekaj ni v redu. Čebelar se mora prepričati, zakaj silijo čebele v mrazu iz panja. Vzrok je griža ali pa žeja. Čebelar pa mora dognati, ali je eno ali drugo, da kaj napačnega ne ukrene. Zato naj opazuje izletajoče čebele. Ako čebela naravnost odleti in se vzdigne v zrak, ako leti hitro in lahko, ako je njeno telo vitko, je to znamenje, da čebele trpe žejo. Ako ogledujemo tako čebelo, ki je šla iskat vodo, pa je v mrazu otrpnila in padla na tla, bomo našli, da je njen zadek proti srednjemu životu zakriviljen in otrpnjen. Telo se nam zdi prav majhno. Vse drugače se obnašajo čebele, ki bi se rade otrebile. Čreva so polna blata in zlasti zadek je zelo napiet. Taka čebela ne odleti precej od brade, temuč pred žrelom lazi sem pa tja in potem prav težko odleti. Na te pojave naj čebelar pazi, da bo vedel, pravo ukreniti.

Na kmetijski razstavi v Hamburgu je bil tudi oddelek za žive čebele. Po časopisju

je bilo razglašeno, da se na razstavo ne sprejemajo panji starega sistema, z malo mero, toplo stavbo, ki se opravljajo od zadnje strani (takozvani »Hinterladerji«) čes da je to tako zastarel in nepraktičen sistem, da ga ni mogoče nikomur priporočiti. Kar pa ni za rabo, to ne spada na razstavo ampak v muzej. — Kaj pravijo k temu nekateri naši tovariši, ki še vedno prisegajo na »dunajčana«?

Popravek. V članek g. Juga »Prezimo vanje v medišču« ste se vrinili dve napaki, ki jih moramo popraviti in sicer: Glede izletnice v medišču ni bilo dovolj jasno povedano, da mora biti izletnica v medišču vsjo zimo do prevešanja zaprta. Napačno je bilo tudi opisano prevešanje v 10. točki. Rečeno je bilo, da naj se iz medišča preloži v plodišče matice in dva sata odprte zalege. To pa ni pravilno. Preložiti se morata dva ali trije sati pokrite zalege.

Cenik čebelarškega orodja in potrebščin,

ki jih ima v zalogi blagovni oddelek Čebelarškega društva za Slovenijo v Ljubljani,
Jugoslovanska knjigarna, Pred Škofijo (poleg stolne cerkve).

P r e d m e t	Cena	
	Din	p
A.-Ž. panj na 9 okvirov najnovejšega sestava: kompletan z vsemi pritklinami (s pripravo za prevažanje)	300	—
Isti na 10 okvirjev, najnovejši in najpreciznejši izdelek	325	—
Baloni, za 1 ali 2 litra Din 16— ozir.	24	—
Deska za pritrjevanje satnic	8	—
Euskol zavitek	7	—
Garnitura za vdolavo satnic (dvojni topilnik za vosek, cevka za lepljenje) Kadilnik	35	—
Kapa, čebelarška, za odpirati s tkanino	60	—
" " " s tkanino (navaden)	50	—
Klešče za okvirčke	—	—
Klešče za okvirčke v topli stavbi	42	—
Kolesce za vtiranje žice	28	—
Zaklopna kozica za odlaganje obljudenih satnikov	40	—
Matičnice (kletke) raznih vrst od 3 do 15 Din	—	—
Ista z oddelkom za hrano za razpošiljanje po pošti	5	—
Mreža žična za okenca (pocinkana) à m ²	60	—
Nastavek s taco za odkrivanje satja ob točenju medu	120	—
Nož za izpodrezovanje satja	12	—
Nož za odkrivanje satja	15	—
Odvijač za vijake	3	—
Pipe čebelarške	85	—
Pitalnik za A.-Ž. panj Din 10—, iz bele pločevine	18	—
Posode za med, pločevinaste à 4 kg	16	—
Iste za 55 kg	200	—
Iste (leseni sodi) za 50 kg	50	—
Posoda za čiščenje medu z dvojnim sitom	180	—
Ravnalec (priprava za uravnavanje satnikov v A.-Ž. panju	8	—
Razpršilnik za škropljenje čebel z medeno vodo	18	50
Razstojišča pločevinasta mesto kvačic za 9 ali 10 okvirčkov	2	50
Rešetka matična močna (nemškega fabrikata) za m ²	200	—
Rešetka matična šibkejša	135	—
Rokavice, čebelarške	100	—
Satnice 39 × 23 cm, pr. kg	76	—
Sipalnik lesen za A.-Ž. panje na 9 in 10 satnikov	25	—
Sito za čiščenje medu, leseno	20	—
Isto pločevinasto	32	—
Solnčni topilnik	150	—
Spone za rokave I. vrste par	7	—
Iste II. vrste par	6	—
Stiskalnice za umetno satje	900	—
Strgulja za snaženje A.-Ž. panjev	12	—
Šablona jeklena in zabijač (priprava za pritrjevanje kvačic)	18	—
Ščetica za ometanje čebel	10	—
Šilo za vrtnje luknjic	3	—
Točilo za med, pločevinasto za 3 okvire 27 × 41 cm, ...	1100	—
Topilnik s svetilko in žličko za lepljenje satnic . . . . . Din 48' in	58	—
Topilniki za voščine	100	—
Vilice za odkrivanje satja	38	—
Zapahi za žrela:		
a) kovinski enostranski Din 5—	5	—
b) leseni (Trinkov sestav)	2	—
Znaki	5	—
Žica v klobčiču dkg Din 1—	—	—
Kovinska garnitura za A.-Ž. panj:		
a) 6 palic 40 × 8 mm (nepocinkano železo)	9	—
b) 2 nosilca za matično rešetko	5	—
c) 2 tečaja za vratca à Din 3—	6	—
d) 4 tečaji za bradi à Din —75	3	—
e) mreža za okenca po m ²	60	—
f) zapahi za okenca p. Strgar à Din 1—	4	—
g) 2 zaporici za zaklopnico à Din —50	1	—
h) kvačice iz železne žice, kilogram	28	—
i) 1 kljukica za vratca, večja	1	—
j) kos matične rešetke 33 × 25	15	—

Gospodarske knjige:

Janša, Nauk o čebelarstvu

Tretja izdaja. Priredil Francišek Rojina. Z dodatkom Albertijev-Znidaršičev (A.-Ž.) panj. M. Humek. Din 24'—.

Humek, Praktični sadjar

Zbirka najvažnejših sadjarskih naukov, pojasnjena s 24 barvanimi prilogami in 92 slikami v tekstu. Vezana Din 120'—.

Slovenska kuharica

Priredila S. M. Felicita Kalinšek. Velika izdaja s slikami v besedilu in 33 barvanimi tabelami v naravnih barvah. Sedma izdaja. Vez' Din 220'—.

Sadje v gospodinjstvu.

Kratek navod o ravnanju s sadjem, o domači sadni uporabi in o konserviranju sadja in zelenjadi. Za gospodinje in dekleta priredil M. Humek. Pojasnjeno s 13 barv. prilog. in 42 slik. Din 30.

Gospodinjstvo.

Navodilo za vsa v domačem gospodinjstvu važna opravila. Priredila S. M. Lidvina Purgaj. S 156 slikami. Zdravstveni del spisal Dr. Fr. Dolšak. Din 40'—.

Nasveti za hišo in dom.

Za vsako gospodarstvo in gospodinjstvo velevažna in koristna knjiga. Priredil I. Majdič. Din 32'—, vezana Din 48'—.

Sadno vino ali sadjevec.

Navod, kako ga izdelujemo in kako z njim ravnajmo, da dobimo okusno in stanovitno pijačo. Z 42 pod. Sestavlil M. Humek. D. 20.

Breskev in marelica.

Navodilo, kako ju vzgajamo in oskrbujmo. Z 22 slikami in 2 barvanimi tabelami. Sestavlil M. Humek. Din 12'—.

Naše gobe.

Navodilo za spoznavanje užitnih in strupenih gob. S 75 barvnimi tabelami. Sestavlil Ante Beg. Slike izvršil Dragotin Humek, ravnatelj meščanske šole. Vezana Din 100'—.

Kubična računica

v novi meri s pridejano naštevanko do 100. Pregledna in praktična strokovna knjiga za posestnike in lesne trgovce. Sestavlil Janko Dolžan. Vezana Din 30'—.

Računar

v kronski in dinarski veljavi. (Hitri računar.) Vezan Din 30'—.

Zemljepisni atlas

kraljevine S. H. S. Izdalo društvo slovenskih profesorjev. Sedem podrobnih zemljevidov. Izvršil ing. Viktor Novak. Din 48'—.

Slovenci.

Zemljepisni, zgodovinski, politični, kulturni, gospodarski in socialni pregled. Napisal Fran Erjavec. Vezan Din 60'—.

Gospodarska geografija.

(Zgodovinski razvoj trgovine in prometa. Naravni pogoji in človek. Produkcija Trgovina. Promet in njegova sredstva.) Sestavlil dr. Vinko Šarabon. Vezana Din 48'—.

Parni kotel.

Navodila kurjačem, posestnikom parnih kotlov itd. Spisal ing. Gvidon Gulič. Din 30'—.

Ojačen beton.

Učna knjiga za stavbne šole in za stavbne obrtnike. I. del. Izračunavanje konstrukcij za visoke stavbe iz ojačenega in neojačenega betona. Spisal ing. Jaroslav Foerster. Din 30'—.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.